

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 18 maja 2016 r.

Pozycja 386

POSTANOWIENIE

z dnia 13 maja 2016 r.

Sygn. akt Ts 316/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Rzepliński – przewodniczący i sprawozdawca
Piotr Tuleja
Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej T.G. w sprawie zgodności:

art. 33a ust. 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 23 ust. 6 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, ze zm.) z art. 68 ust. 5 oraz art. 32 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 19 września 2015 r., sporządzonej przez pełnomocnika z urzędu, T.G. (dalej: skarżący), zakwestionowało zgodność z Konstytucją przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U.2014.1118, ze zm.; dalej: udpp). W szczególności skarżący zarzucił, że art. 33a ust. 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 23 ust. 6 udpp są niezgodne z art. 68 ust. 5 oraz z art. 32 ust. 2 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą. Postanowieniem z czerwca 2014 r., podjętym na wniosek Ministra Pracy i Polityki Społecznej, Sąd Rejonowy w Ł. dokonał zmiany danych w Krajowym Rejestrze Sądowym (dalej: KRS) przez wpisanie, że skarżący nie posiada statusu organizacji pożytku publicznego. W uzasadnieniu tego orzeczenia sąd I instancji wskazał, że skarżący naruszył obowiązek sprawozdawczy za 2011 r., wynikający z art. 23 ust. 2 i 6 udpp. W związku z tym, że spełnione zostały przesłanki określone w art. 33a ust. 1 pkt 1 i 2 udpp sąd postanowił o wykreśleniu z KRS statusu organizacji pożytku publicznego skarżącego. Apelację skarżącego od orzeczenia sądu I instancji oddalił Sąd Okręgowy w Ł. postanowieniem z marca 2015 r. Sąd II instancji uznał apelację za bezzasadną. Nie kwestionując wieloletniej działalności skarżącego w sferze kultury fizycznej, sąd podkreślił niedopełnienie przez niego obowiązków wynikających z przepisów udpp, a polegających na zamieszczeniu na stronie internetowej właściwego ministra zatwierdzonego sprawozdania finansowego ze swojej

działalności i sprawozdania merytorycznego. Sąd II instancji zaznaczył, że udpp przyznaje podmiotom pożytku publicznego szereg przywilejów, ale jednocześnie nakłada na nie – choć w niewielkim stopniu – oznaczone obowiązki. Sąd podkreślił jednocześnie, że dopełnienie powinności ustawowych przez skarżącego umożliwi mu ponownie podjęcie kroków zmierzających do uzyskania statusu takiej organizacji.

W szczegółowym uzasadnieniu swojej skargi skarżący wyjaśnił, że kwestionuje zgodność z Konstytucją art. 33a ust. 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 23 ust. 6 udpp w zakresie, w jakim „upoważniają Ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do wystąpienia do sądu rejestrowego o wykreślenie informacji o posiadanym statusie organizacji pożytku publicznego, niezależnie od przedmiotu działalności danej organizacji, jej deklarowanej pisemnie trudnej sytuacji finansowej; w zakresie, w jakim nie przewidują szczególnej grupy organizacji, wobec których – zwłaszcza z uwagi na ich doniosłą społeczną użyteczność i profil działalności, deklarowaną pisemnie trudną sytuację majątkową, obowiązek sprawozdawczy można byłoby uznać za wypełniony także w sytuacji, w której organizacja doręczyłaby Ministrowi sprawozdania wyłącznie w zwykłej formie pisemnej – papierowej; w zakresie, w jakim nie przewidują wypadków szczególnych, w których zasady współżycia społecznego i dobre obyczaje pozwalałyby Ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego odroczyć w czasie, a nawet odstąpić do kierowania wniosku do właściwego sądu rejestrowego o wykreślenie z informacji o posiadanym statusie organizacji pożytku społecznego”.

Tak określony przedmiot skargi skarżący uznał za niezgodny z art. 68 ust. 5 Konstytucji, jako że daje „podstawę prawną władzy publicznej do pozbawiania statusu organizacji pożytku publicznego każdego podmiotu, który nie realizuje obowiązku zamieszczania zatwierdzonych sprawozdań finansowych i merytorycznych ze swej działalności (...), niezależnie od przedmiotu działalności danej organizacji, jej deklarowanej na piśmie trudnej sytuacji finansowej i ostatecznie prowadzi do pozbawienia tego statusu także te podmioty, które dbają o rozwój kultury fizycznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, realizując tym samym jedno z podstawowych konstytucyjnych praw – prawa do ochrony zdrowia”.

Ponadto skarżący zarzucił, że zaskarżone przepisy są sprzeczne z art. 32 ust. 2 Konstytucji, jako że dają podstawę prawną władzy publicznej do pozbawiania statusu organizacji pożytku publicznego każdego podmiotu, powodując „dyskryminowanie podmiotów (...) niemogących uczynić zadość swym obowiązkom sprawozdawczym ze względów administracyjno-organizacyjnych z uwagi na dostęp do sieci internetowej”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji korzystanie ze skargi konstytucyjnej jako środka ochrony konstytucyjnych wolności i praw jest dopuszczalne na zasadach określonych w ustawie. Precyzując te zasady, ustawodawca nałożył na skarżącego obowiązki związane z określeniem podstawy skargi, a więc konstytucyjnego wzorca kontroli zakwestionowanych w niej przepisów. W myśl art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK) skarżący jest zobowiązany wskazać, która konstytucyjna wolność lub które przysługujące mu prawo, i w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone. Z kolei w przepisie art. 65 ust. 1 pkt 3 ustawy o TK nałożony został na skarżącego obowiązek uzasadnienia postawionego zarzutu, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie.

2. W tym kontekście skarżący za podstawę wniesionej skargi przyjął art. 68 ust. 5 oraz art. 32 ust. 2 Konstytucji. Pierwszy z przywołanych jako wzorzec kontroli przepisów

Konstytucji statuuje normę programową, zgodnie z którą władze publiczne popierają rozwój kultury fizycznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Drugi z kolei wyraża jedną z zasad ogólnych Konstytucji dotyczących statusu jednostki i innych podmiotów prawa, tzn. zasadę równości i funkcjonalnie z nią połączony zakaz dyskryminacji. W przekonaniu Trybunału takie określenie podstawy skargi nie realizuje jednak obowiązku wskazania przez skarżącego konstytucyjnych wolności lub praw w sposób umożliwiający merytoryczne rozpoznanie skargi i sformułowanych w niej zarzutów przeciwko przepisom udpp.

3. W orzecznictwie dotyczącym skargi konstytucyjnej Trybunał podkreślał wielokrotnie, że podstawą skargi mogą być wyłącznie przepisy ustawy zasadniczej wyrażające konkretne prawa podmiotowe przysługujące skarżącemu. Takiej kwalifikacji nie wykazują jednak tzw. normy programowe, a do takiej właśnie kategorii zaliczyć trzeba regulację art. 68 ust. 5 Konstytucji. Adresatem tego przepisu są bowiem organy władzy publicznej, a sama treść wyrażonej w nim normy sprowadza się do nakazu prowadzenia przez nie polityki optymalnej z punktu widzenia założonego celu (tzn. rozwoju kultury fizycznej). Już tylko na marginesie Trybunał zwraca też uwagę, że unormowanie art. 68 ust. 5 Konstytucji nie znalazło się w zakresie praw, których dochodzenie jest dopuszczalne w granicach określonych przez ustawodawcę (art. 81 Konstytucji).

4. Brak określenia przez skarżącego konkretnego prawa podmiotowego naruszonego przez zaskarżone przepisy udpp stoi również na przeszkodzie uwzględnieniu konstytucyjnej zasady równości (także w kontekście zakazu dyskryminacji) jako podstawy analizowanej skargi. Zgodnie z utrwalonym poglądem, wyrażonym choćby w judykatach podjętych przez pełny skład Trybunału, konstytucyjna zasada równości nie może być samoistną podstawą skargi. Potraktowanie tej zasady jako wzorca kontroli przepisów kwestionowanych w tym trybie postępowania jest bowiem możliwe w sytuacji doprecyzowania przez skarżącego, w zakresie jakich konkretnych wolności lub praw, wyrażonych w przepisach ustawy zasadniczej, zasada ta doznała niedozwolonego ograniczenia lub uszczerbku (zob. postanowienie TK z 24 października 2001 r., SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225). Jak już Trybunał wyżej wyjaśnił, odwołania się do treści art. 68 ust. 5 Konstytucji i statuowanej w nim normy programowej nie można przyjąć za prawidłowe wskazanie tego rodzaju wolności lub prawa.

5. W ocenie Trybunału za niezbędne doprecyzowanie zarzutu naruszenia zakazu dyskryminacji również nie można uznać lakonicznego odwołania się przez skarżącego do treści konstytucyjnego prawa do ochrony zdrowia (art. 68 ust. 1 Konstytucji). Zarówno status prawny podmiotu występującego z analizowaną skargą, jak i treść wydanych w jego sprawie orzeczeń nie pozostają w merytorycznym związku z tego rodzaju prawem konstytucyjnym.

6. W konkluzji Trybunał stwierdza, że skarżący nie spełnił obowiązku prawidłowego określenia podstawy skargi, tj. nie wskazał konkretnych unormowań Konstytucji, z których dekodowane mogłoby być prawo podmiotowe naruszone – jego zdaniem – przez zaskarżone przepisy udpp.

Uwzględnwszy powyższe okoliczności, Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 77 ust. 3 pkt 4 w zw. z art. 65 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o TK, odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.